

Asia: VN/7850/2021

Kuluttajaluottojen tilapäisen hintasääntelyn toimivuus ja vaikutukset

Lausunnonantajan lausunto

Miten väliaikainen sääntely (suoramarkkinointikielto ja hintasääntely) on näkemyksenne mukaan toiminut? Onko sääntelyyn liittynyt erityisiä tulkintaongelmia? Onko sääntelyn noudattamisessa ilmennyt puutteita?

-

Minkälaisia vaikutuksia väliaikaisella sääntelyllä on näkemyksenne mukaan ollut? Onko sääntely esim. vaikeuttanut luotonsaantia, ja jos on, niin minkälaisilla asiakasryhmillä? Oletteko havainneet muutoksia luottomarkkinoilla (esim. uusia luottotuotteita)?

-

Olisiko tiukempaa sääntelyä näkemyksenne mukaan syytä jatkaa, ja jos olisi, missä muodossa ja miten pitkään?

OP Ryhmä esittää lausuntopyyntönsä kohtaan 3) liittyen näkemyksensä seuraavaa:

OP Ryhmän näkemyksen mukaan tiukempaa sääntelyä ei tule jatkaa. Mikäli korkosääntelyä päätettäisiin jatkaa, esitämme, että vähintäänkin suoramarkkinointikiellosta tulisi luopua tai sille asetettuja rajoituksia muuttaa.

Mikäli suoramarkkinointikieltoa ei poistettaisi kokonaan, sen ulkopuolelle tulee jättää opintolainat, kaikki vakuudelliset luotot ja korttiluotot. Näiden luottojen ottamista kuluttajat yleensä harkitsevat tarkemmin, eivätkä ne ole siksi lain tavoitteiden kannalta ongelmallisia.

Suoramarkkinoinnin osalta hyödykesidonnaisten luottojen tarjoajat ovat väliaikaisen lain voimassaollessa voineet suoramarkkinoida luottojaan ja olleet siksi perusteettomasti paremmassa asemassa verrattuna sellaisiin luotonmyöntäjiin, joiden luottotuotteita ei markkinoida hyödykkeiden

tarjoamisen yhteydessä. Tällaiset luotonmyöntäjät eivät ole voineet väliaikaisen lain voimassaollessa suoramarkkinoida esim. korttiluottojaan.

HE:ssa todetaan: ”esimerkiksi ajoneuvon markkinoiminen kuluttajalle suoramarkkinointina siten, että samassa yhteydessä mainintaa mahdollisuudesta ra-hoittaa ajoneuvo luotolla, olisi sallittua.”

Käytännössä hyödykkeiden ostamisen yhteydessä tarjotaan myös korttiluottoja – ei siis ainoastaan kertaluottoja tiettyyn ostokseen. Esimerkiksi kodinkoneliikkeet ovat voineet edelleen suoramarkkinoida korttiluottoa, jos ne markkinoivat samalla jotain kulutushyödykettä, kuten esimerkiksi jääkaappia tai muuta laitetta. Nämä hyödykkeen yhteydessä tarjotut luottotuotteet ovat usein jatkuvia yleisluottoja tai korttiluottoja, joita on ostotapahtuman rahoittamisen jälkeen mahdollista käyttää va-paasti mihin tahansa rahoitustarpeeseen. Asetelman tekee eriarvoiseksi se, että tällä hetkellä pankki ei voi suoramarkkinoida korttiluottoaan, koska se ei markkinoi samassa yhteydessä mitään tuotteita tai palveluita. Samanlaista korttiluottotuotetta voidaan kuitenkin tarjota siinä tapauksessa, että sen yhteydessä markkinoidaan hyödykettä.

Haluamme tuoda esiin, että tapauksessa KKO 2007:6 korttiluotto on rinnastettu hyödykesidonnaiseen luottoon: ”9. Hyödykesidonnaisen luoton käsitettä ei ole perusteltua tulkita niin ahtaasti, että sellainen luotto olisi kyseessä vain silloin, kun kyseisen hyödykkeen tai hyödykkeitä myyvän elinkeinonharjoittajan luototuksesta on nimenomaisesti sovittu luotonantajan ja myyjän välillä. Kuten jo kuluttajansuojalain esitöistä ilmenee, luottoa voidaan pitää hyödykesidonnaisena laajempienkin kuluttajan luottottamista koskevien järjestelyjen - kuten luottokorttijärjestelyjen - yhteydessä.” ja ”12. Näillä perusteilla Korkein oikeus päätyy siihen, että Visa-korttiin liittyvä luotto on kuluttajansuojalain 7 luvun 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettu hyödykesidonnainen luotto.”

Lisäksi on syytä huomata, että voimassa oleva väliaikainen sääntely asettaa myös tavaran tai muun kulutushyödykkeen myyjät eriarvoiseen asemaan: jos kauppias kykenee tarjoamaan ja välittämään luottoja hyödykkeen myynnin yhteydessä, kauppiaan kilpailuasema paranee verrattuna sellaiseen kauppiaseen, joka ei kykene välittämään luottoja.

Huomautamme, että sekä pankin tarjoama korttiluotto että myyjäliikkeen tarjoama hyödykesidonnainen luottotuote tarjoaa asiakkaille vastaavan kuluttajansuojan saman hyödykkeen ostamisessa KSL 7:39 § mukaisesti.

Näkemyksemme mukaan suoramarkkinointia koskeva rajauksen sanamuoto on ongelmallinen ja rajoittaa kilpailua perusteettomasti. Samanlaisia luottotuotteita on säänneltävä yhdenmukaisella tavalla, eikä erilainen jakelukanava voi oikeuttaa luotonmyöntäjien erilaista kohtelua. Esitämme, että väliaikaisen lain mukaista suoramarkkinointikieltoa ei tule jatkaa. Jos väliaikaista sääntelyä jossain muodossa päätettäisiin jatkaa, huomautamme, että luottojen suoramarkkinointikiellosta

poikkeamiseen nykyiseen tapaan tavarán tai muun kulutushyödykkeen myynnin yhteydessä ei ole kestäviä perusteita ja se tulee arvioida uudelleen.

Muilta osin OP Ryhmä yhtyy Finanssiala ry:n lausuntoon.

Väliaikaisen sääntelyn jatkamista koskevassa hallituksen esityksessä (HE 234/2020 vp) on todettu, että pidemmällä aikavälillä tulisi selvittää tarpeita ja mahdollisuuksia tarkistaa hintasääntelyä pysyvämmín. Erityistä huomiota tulisi tältä osin kiinnittää ennen 1.9.2019 tehtyihin jatkuvaa luottoa koskeviin sopimuksiin, jotka jätettiin 1.9.2019 voimaan tulleen hintasääntelyn soveltamisalan ulkopuolelle niissäkin tapauksissa, joissa kuluttaja tekee uusia nostoja hintasääntelyn voimaantulon jälkeen. Myös eduskunta totesi esityksestä antamassaan vastauksessa: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto arvioi huolellisesti kattavaan analyysiin ja kansainväliseen vertailuun pohjautuen, onko kuluttajaluottosääntelyä muutettava pysyvästi. Tässä arvioinnissa on erityisesti tarkasteltava tehokasta seuraamussääntelyä ja vanhojen, korkeakorkoisten luottojen saamista maltillisemmän korkotason turvaavan sääntelyn piiriin.”

Mitä mieltä olette siitä, jos 20 %:n korkokatto ulotettaisiin pysyvästi koskemaan vanhoja jatkuvia luottoja (mukaan lukien hyödykesidonnaiset luotot)siltä osin kuin kyse on uusista nostoista?

-

Orrenmaa Marjo
OP Ryhmä